

AFRIKKALAINEN SIKARUTTO LEVIÄÄ

– tautiuhkaan varautuminen sikatilalla

Afrikkalainen sikarutto (ASF)

- Villisikojen ja sikojen verenvuotokuume
- Ei tartu ihmiseen
- Tautiin sairastuneiden sikojen kuolleisuus jopa 100 %
- Tautiin ei ole olemassa hoitoa tai rokotetta
- Lakisääteisesti vastustettava eläintauti (A-luokka)

**Epäilytilanteessa
tulee ottaa
välittömästi yhteyttä
eläinlääkəriin!**

ASF-tartuntaa uskallettava epäillä

Taudin tunnistaminen aikaisessa vaiheessa edellyttää epäilyä ja näytteenottoa matalalla kynnyksellä. Alkuvaiheessa sikalassa on todennäköisesti vain yksittäisiä sairastuneita sikoja ja oireet voivat olla lieviä.

Aina, kun sikojen iholla tai korvissa on selvästi havaittavia verenvuotauksia, tulee epäillä afrikkalaista sikaruttoa.

TYYPILLISIÄ OIREITA

- Korkea kuume (yli 40,5 °C)
- Ihonalaisia verenvuotauksia ja turvotusta erityisesti korvissa ja raajoissa
- Hengitysvaikeudet, silmä- ja sierainvuoto
- Oksentelu, ummetus, verinen ripuli
- Emakoilla luomisia
- Tyypillisiä myös äkilliset kuolemat ilman edeltäviä oireita

Leviäminen

ASF-virusta erittyy kaikkiin sairastuneen sian tai villisian eritteisiin. Veressä ja kuolleen eläimen ruhosssa virus säilyy jopa useita kuukausia.

Afrikkalainen sikarutto voi levitä

SUORAAN

- Tartunnan saaneista ja tautiin kuolleista sioista ja villisioista terveisiin sikoihin ja villisikoihin

EPÄSUORASTI

- Saastuneiden välineiden, vaatteiden, jalkineiden, rehun, kuivikkeiden, kuljetusvälineiden välityksellä
- Sian- tai villisianlihaa sisältävän ruokajätteen välityksellä

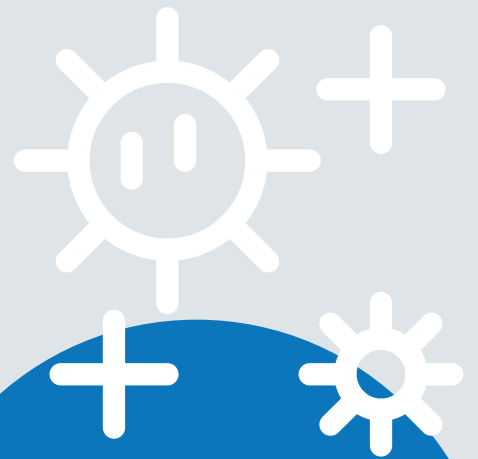
Tautitilanne

Afrikkalainen sikarutto on levinnyt laajasti Euroopan alueella. Tautitilanne voi muuttua nopeasti, jos tauti pääsee leviämään ihmisten toiminnan seurauksena uusille alueille.

Afrikkalaista sikaruttoa esiintyy muun muassa Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Unkarissa, Romaniassa, Bulgariassa, Slovakiassa, Italiassa, Saksassa, Tšekissä, Kreikassa, Kroatiaassa, Venäjällä, Valko-Venäjällä, Moldovassa, Ukrainassa, Serbiassa, Pohjois-Makedoniassa, Bosnia-Hertsegovinassa, Kosovossa, Montenegrossa ja Albaniassa.

Tautia ei ole koskaan todettu Suomessa, mutta sen leviämisen uhka Suomeen on kasvanut.

Sian- ja villisianlihaa tai lihatuotteita ei tule tuoda Suomeen ASF-maista.

Vuonna 2025 tautitilanne on ollut erittäin vakava Virossa ja Latviassa.

Sikaloiden tautisuojaus kuntoon

Hyvä tautisuojaus on paras keino estää afrikkalaisen sikaruton leviäminen tilalle! Huolehdi, että kaikki tilan työntekijät ja vierailijat muistavat noudattaa tautisuojauskäytäntöjä.

Tarkempia tautisuojausohjeita löytyy Eläinten terveys ETT ry:n kotisivuilta.

1

Ruokajätteen syöttäminen sioille on kiellettyä!

- Afrikkalainen sikarutto leviää sian- ja villisianlihan ja lihatuotteiden välityksellä

2

Käytä aina tautisulkua

- Kaksinkertaista tautisulkua tulee kaikkien käyttää aina sikalaan mennessä
- Pese ja desinfioi kädet sikalaan mennessä
- Huolehdi tautisulusta myös käydessäsi ulkona kesken töiden esimerkiksi raatokontilla

3

Noudata karenssiaikoja saapuessa ulkomailta Suomeen

- Ulkomailta tullessa pidä 48 tunnin karenssiaika ennen sikalaan menemistä
- Jos käyt ASF-alueella omalla autollasi, pese auto ja erityisesti sen alusta Suomeen palatessasi

4

Pidä kaikki sikalan ovet lukittuina

- Sikalaan ei saa päästä ylimääräisiä henkilöitä

5

Älä tuo rehuja ja kuivikkeita ASF-alueilta

- Kuumentamattomat rehut ja kuivikkeet ovat suurin riski taudin leviämiselle
- Älä anna ulkomailta tulleita rehusäkkejä sioille virikkeeksi

6

Huolehdi haittaeläintorjunnasta

- Pidä sikalan ympäristö siistinä ja avoimena, jolloin se ei houkuttele haittaeläimiä
- Käytä aina tarvittaessa myrkkyjä ja loukkuja haittaeläinten torjuntaan

Sikatiilojen aitaaminen

Jos afrikkalaista sikaruttoa todettaisiin Suomessa, vaaditaan tartunta-/rajoitusvyöhykkeelle jäävien sikatiilojen aitaamista. Aitaamiselle on aikaa kuusi kuukautta tartunnan toteamisesta. Kuuden kuukauden siirtymäajan jälkeen ei sikojen kuljetuksia sallita enää aitaamattomilta tiloilta. Aidan rakentamiseen on nyt mahdollista saada investointitukea.

Tautitapauksella vakavat seuraukset

Heti ensimmäisellä sioissa tai villisioissa todetulla tautitapauksella olisi vakavat seuraukset suomalaiselle sikataloudelle. Tautivapauden menettäminen johtaisi laajoihin vientirajoituksiin, joka aiheuttaisi suuria taloudellisia tappioita koko sikaketjulle. Tämä saattaisi näkyä nopeasti myös tuottajahinnoissa.

Tartunnan hävittäminen on erittäin kallista ja aiheuttaisi suuret kustannukset koko yhteiskunnalle.

Tautitapausten käytännön seuraukset

Tartunta sikatilalla

TARTUNTATILA

ASF-tartuntatilalla viranomaiset vastaavat taudin hävittämisestä. Tilan kaikki siat lopetetaan ja tilalla tehdään kattavat pesu- ja desinfektioimenpiteet. Valtio maksaa toimenpiteet ja tuottajalle korvataan osa taloudellisista menetyksistä, mutta korvaukset eivät kata kaikkea.

RAJOITUSVYÖHYKE

Sikojen pitopaikassa todetun tautitapauksen takia perustetaan **rajoitusvyöhyke**, jonka raja sijaitsee vähintään 10 kilometrin päästä tilalta.

Sikojen siirtäminen on kiellettyä rajoitusvyöhykkeellä ilman tiettyjen ehtojen täyttymistä. Ehtojen toteutumiseen kuuluu suurimmalla osalla sikatiloista aikaa ainakin kuukausi. Vyöhykkeellä sijaitsevien **sikatilojen tulee tehostaa tautisuojausta**, johon kuuluu esimerkiksi **tilojen aitaaminen**.

Tartunta luonnonvaraisissa villisioissa

TARTUNTAVYÖHYKE

Luonnonvaraisen villisian tautitapauksen takia perustetaan tartuntavyöhyke, jonka raja sijaitsee enintään 50 kilometrin päässä todetusta tartunnasta. Vyöhykkeen kokoon vaikuttavat alueen villisikojen määrä ja elinalueet sekä alueella sijaitsevat sikatilat.

Metsästäminen on kiellettyä tartuntavyöhykkeellä. Kielto koskee villisikojen metsästämisestä lisäksi kaikkea muuta metsästystä. Myös muuta alueella liikkumista rajoitetaan.

Sikojen siirtäminen on kiellettyä myös tartuntavyöhykkeellä ilman tiettyjen ehtojen täyttymistä. Ehtojen toteutumiseen kuuluu suurimmalla osalla sikatiloista aikaa ainakin kuukausi. Vyöhykkeellä sijaitsevien **sikatilojen tulee tehostaa tautisuojausta**, johon kuuluu esimerkiksi **tilojen aitaaminen**.

Tiheä villisikakanta lisää tautiriskiä

Villisikakannan hallinta on erittäin tärkeä osa afrikkalaisen sikaruton vastustusta.

Mitä tiheämpi villisikakanta Suomessa on, sitä todennäköisemmin mahdollinen tartunta säilyy ja leviää luonnonvaraisissa villisioissa. Tiheästä villisikakannasta taudin hävittäminen on äärimmäisen vaikeaa.

Edistä villisikojen metsästystä paikallisesti

Kannusta metsästäjiä villisikojen metsästämiseen. On hyvä varmistaa, että omilla mailla metsästysmaiden vuokrasopimukseen kuuluu myös oikeus metsästää villisikoja. Tehdyistä villisikahavainnoista tulee heti ilmoittaa paikallisille metsästäjille.

Metsästetyistä villisioista tulee aina lähettää ASF-näytteet Ruokavirastoon. Ruokavirasto maksaa tämän perusteella 50 euron näytelähetyspalkkion ja naarasvillisioista lisäpalkkiota 100 euroa. Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästysseuroille toiminta-avustusta 185 euroa metsästetystä villisiasta.

Metsästysmatkoja ei tule tehdä afrikkalaisen sikaruton esiintymisalueille.

Villisioille ei riistarukintaa

Kannan kasvun estämiseksi villisikoja ei tule ruokkia, vaan pieniä määriä rehua voidaan käyttää houkutelutarkoituksessa metsästyksen apuna.

Muiden riistaeläinten ruokinnassa tulee huomioida, etteivät villisiat pääse ruokailemaan näillä ruokinta-paikoilla. Ruokintaan voidaan käyttää rehuja, jotka eivät houkuttele villisikoja (esimerkiksi heinä). Rehu tulisi tarjota ruokinta-automaateista tai katoksista, joista villisiat eivät sitä saa.

Ilmoita kuolleista ja sairastuneista villisioista

Tärkein keino afrikkalaisen sikaruton havaitsemiseksi, on saada tutkittavaksi kuolleena löytyneitä villisikoja. Kuolleena löydettyistä ja sairastuneista villisioista sekä kolarivillisistä tulee ilmoittaa viipymättä alueen virkaeläinlääkärille. Ilmoittamisesta maksetaan 150 euron palkkio, jota tulee hakea Ruokavirastosta.

Lisätietoa

Afrikkalainen sikarutto ja ajankohtainen tautitilanne:

www.ruokavirasto.fi/asf

Tautisuojausohjeita:

www.ett.fi/sika/tilatason-tautisuojaus

Yhteystiedot

Suomen Sikayrittäjät ry

toiminnanjohtaja Ari Berg

ari.berg@sikayrittajat.fi, puh. 040 566 7328

asiantuntijaeläinlääkäri Kati Näsärö

kati.nasaro@sikayrittajat.fi, puh. 050 347 2852

*Esite on toteutettu maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa hankkeessa
Villisikoista aiheutuvan afrikkalaisen sikaruton riskin pienentäminen.
Esitteen tiedot perustuvat Ruokaviraston materiaaleihin.*